

Weergave vervolgbijeenkomsten Schothorst-Zuid aardgasvrij - april 2019

Wanneer wordt Schothorst-Zuid aardgasvrij? Wat betekent een warmtenet voor mijn woning? En all electric? Wat kan ik alvast zelf doen? Wat zijn 'geen spijt-maatregelen'? Waar kan ik terecht voor ondersteuning en advies? Deze en andere vragen kwamen aan bod tijdens drie bijeenkomsten (3, 15 en 17 april) voor bewoners van Schothorst-Zuid, om hen te informeren over de hoofdlijnen van het wijkwarmteplan van de gemeente Amersfoort.

Als vervolg op de startbijeenkomsten (zomer 2018) en de Informatiemarkt Aardgasvrij (november 2018) organiseerde de gemeente Amersfoort in april drie bijeenkomsten. Alle drie de bijeenkomsten

zijn druk bezocht. In totaal waren er zo'n 400 mensen (eigenaar-bewoners en huurders). Ook de woningcorporaties Portaal, de Alliantie en Omnia Wonen waren hierbij aanwezig. Zij hebben veel woningbezit in de wijk en de

gemeente ziet hen dan ook als de welkome startmotor voor de invulling van dit wijkwarmteplan. De huurders hadden de gelegenheid om ook in gesprek te gaan met de verhuurder over het verduurzamen van de huurwoningen. In de wijk Schothorst-Zuid staan ongeveer 2.200 huizen en appartementen, waarvan 47% koopwoningen, 10% particuliere huur en 43% sociale huur. In de zomer van 2018 is de gemeente begonnen met het wijkwarmteplan.

Betaalbaarheid

Het streven is een woonlastenneutrale overstap, zodat wijkbewoners na het verduurzamen van hun woning evenveel betalen als ervoor (inclusief energiekosten). Per wijk, dus ook voor Schothorst-Zuid, wordt gekeken wat de beste invulling is, met de laagste maatschappelijke kosten. Voor het grootste deel van deze wijk lijkt een warmtenet de beste optie te zijn. In de stadsbrede Warmtevisie (nu nog concept, de raad neemt hier in juli een besluit over) geeft de gemeente een route voor de komende jaren om van het aardgas en andere fossiele brandstoffen af te komen. Betaalbaarheid heeft voor de gemeente hoge prioriteit. Omdat we daar het Rijk voor nodig hebben, lobbyt Amersfoort met zo'n veertig gemeenten in Den Haag voor financiële middelen en betere regelgeving. Voor wie financiering nodig heeft, zou dat bijvoorbeeld een lening kunnen zijn die aan het huis wordt gekoppeld in plaats van aan de eigenaar. Bij een verhuizing blijft de lening bij het huis, wat de drempel verlaagt om te investeren en waardoor het maandbedrag voor de bewoner lager wordt.

Vervolg

Na deze drie bijeenkomsten rondt de gemeente het concept-wijkwarmteplan af en legt dit voor aan het college. Wijkbewoners kunnen hier van 14 mei tot 14 juni 2019 op reageren. De reacties worden in het definitieve wijkwarmteplan verwerkt, dat in september in de gemeenteraad wordt besproken. Op 1 oktober stelt de gemeenteraad het wijkwarmteplan vast.

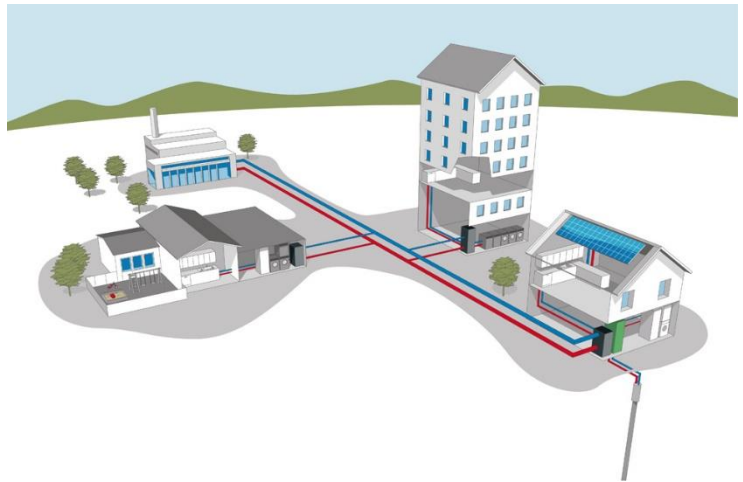
Warmtenet in Schothorst-Zuid meest kansrijk

Voor een groot deel van Schothorst-Zuid is een warmtenet het meest kansrijk. Aansluiting op een warmtenet lijkt ruim 30% goedkoper te zijn dan all electric. Schothorst-Zuid is een redelijk dicht bebouwd gebied, met veel hoogbouw, en daarin is een warmtenet gemakkelijker te realiseren.

In een all electric-huis zorgt een warmtepomp voor de benodigde warmte. Maar daarvoor is wel een optimale isolatie van het huis noodzakelijk. Daarom is all electric voor nieuwbouwhuizen een logischer optie dan voor huizen die vóór de 90'er jaren zijn gebouwd: die zijn vaak onvoldoende geïsoleerd. De meeste huizen in Schothorst-Zuid vallen onder die laatste categorie en daarom is voor deze huizen een warmtenet gunstiger. De woning heeft minder isolatie nodig en dat scheelt kosten. Ook al is nu nog niet bekend hoeveel. De gemeente Amersfoort streeft in elk geval naar kostenneutrale oplossingen.

Hoe werkt een warmtenet?

Nederland kent al diverse warmtenetten, zoals in Den Haag, Amsterdam en Eindhoven. Ook in Vathorst ligt een warmtenet. Voor een warmtenet wordt een netwerk van leidingen onder de grond aangelegd, waardoor warm water stroomt. Vervolgens wordt het water, en dus de woning, op de juiste temperatuur gebracht met behulp van een warmtewisselaar (op cv-ketelformaat). Het water wordt opgewarmd met behulp van duurzame bronnen. De gemeente onderzoekt welke partijen een warmtenet, met duurzame bron en betaalbaar voor inwoners, willen en kunnen aanleggen.

Duurzame warmte

Voor Schothorst-Zuid wordt in eerste instantie uitgegaan van een 70 graden-warmtenet. Het doel is om de warmte te halen uit duurzame bronnen die schoon en effectief zijn. Amersfoort heeft geen restwarmte van de industrie, dus moet de warmte komen uit andere duurzame bronnen. Dat kan zijn oppervlaktewater, bijvoorbeeld uit het Valleikanaal. Onderzocht wordt hoe dat betaalbaar kan worden gerealiseerd. Ook geothermie is een mogelijkheid, net als laagtemperatuur-aardwarmte. Ook daar wordt onderzoek naar gedaan. Voor de korte termijn lijkt biomassa een mogelijkheid, omdat er op dit moment geen andere bron is. De gemeente ziet biomassa als een tussenoplossing op weg naar duurzame, volledig CO₂-neutrale energiebronnen.

Niko Paap, projectleider gemeente Amersfoort:

Aardgasvrij onderdeel van grote transitie

Het aardgasvrij maken van wijken is niet het enige speerpunt van de gemeente. Om een CO₂-neutrale stad te krijgen, denken we ook na over duurzaam, elektrisch vervoer, het opwekken van duurzame energie, een duurzame inrichting van de stad en circulaire economie, waaronder afval. Het duurzaam verwarmen van onze gebouwen en woningen, inclusief water en koken, is dus onderdeel van een grotere transitie. Over duurzaam verwarmen ging het in deze bijeenkomsten.

Zoals eerder gezegd, is de kans op een warmtenet in Schothorst-Zuid groot. Maar voordat de betaalbaarheid en leveringszekerheid zijn gewaarborgd, moeten we nog allerlei voorwaarden

invullen. De gemeente neemt de regie en onderzoekt welke marktpartijen een warmtenet kunnen aanleggen. Dat doen we onder andere in samenwerking met de corporaties Portaal, De Alliantie en Omnia Wonen. Het is nog niet duidelijk op welke termijn de wijk aardgasvrij wordt. Er is een overgangperiode van minimaal 8 jaar voordat de wijk van het gas af gaat. Op dit moment is nog niet bekend wanneer die overgangperiode start voor Schothorst-Zuid. Dat moment gaat wel komen. Daarom heeft de gemeente initiatief genomen om samen met de inwoners van Schothorst-Zuid de voorbereiding te starten. Bewoners kunnen nu al wél aan de slag met maatregelen om hun woning te isoleren en zo energie te besparen.

Pilot

In Schothorst-Zuid loopt op dit moment een pilot met een aantal huiseigenaren om hun huis aardgasvrij en toekomstbestendig te maken. Het streven is om tien goed geïsoleerde, aardgasvrije modelwoningen te realiseren met verschillende woningtypes die veel voorkomen in de wijk, en bij verschillende gezinssituaties. De huiseigenaren maken hiervoor gebruik van een persoonlijk klimaatplan, opgesteld door 033Energie. Zo leren de gemeente en inwoners met elkaar wat de technische en financiële mogelijkheden zijn om huizen te isoleren en aardgasvrij te maken, met het streven naar vergelijkbare maandlasten. De resultaten van de pilot komen voor iedereen beschikbaar. Hier organiseren we waarschijnlijk eind juni een bijeenkomst voor.

Actieve bewoners

Eén van die bewoners is Ben Nitrau. Hij heeft zich van harte aangemeld voor de pilot en vindt het positief dat de pilot verder gaat dan alleen energie besparen. Er wordt gekeken naar het totale huis en naar wat nodig is om in de toekomst CO₂-neutraal te wonen. De informatie wordt met de deelnemers en met de hele wijk gedeeld. Zijn advies aan de zaal: ga na vanavond niet gelijk naar de Gamma, maar trek als straat samen op.

Sinds enige tijd zijn wijkbewoners actief in Duurzaam Schothorst. Tjerk-Peter van den Berg is de initiatiefnemer. Het doel van Duurzaam Schothorst is: Vinden en Verbinden. Overal ontstaan duurzame initiatieven, op het gebied van energie, maar ook aan sociale duurzaamheid wordt gewerkt. Hij hoopt dat bewoners van elkaar kunnen leren, initiatieven kunnen bundelen en elkaar kunnen stimuleren. Is het bijvoorbeeld mogelijk om als buurt een warmtenetcentrale te bouwen? Of om zonnepanelen aan te leggen langs de Zielhorsterweg? Naar deze laatste vraag is de gemeente inmiddels een haalbaarheidsonderzoek gestart. Wie ook betrokken is bij een duurzaam initiatief of van plan is dit te doen, kan zich aanmelden op www.duurzaam033.nl.

Van isoleren tot zonnepanelen

Los van de keuze ‘warmtenet of all electric’ kunnen huis- en gebouweigenaren nu al maatregelen nemen om energie te besparen en hun woning of gebouw te isoleren. Bijvoorbeeld door het plaatsen van HR+++-glas en het isoleren van spouwmuur, dak en kruipruimte. Ook kunnen zij al de overstap naar inductiekoken maken. 033Energie, het lokale energieloket van Amersfoort, geeft inzicht in de stappen en mogelijkheden.

Verteld wordt over de Trias Energetica, een driehoekstrategie bij het verduurzamen van woningen: beperk eerst het energieverbruik door isolatie van gevels, daken en vloeren. Maak vervolgens efficiënt gebruik van duurzame bronnen voor de resterende energiebehoefte, bijvoorbeeld door lagetemperatuur-verwarming (warmtenet) of een warmtepomp. De derde poot van de driehoek is duurzaam opwekken: maak gebruik van energie uit duurzame bronnen, zoals wind-, water- en zonne-energie. Belangrijk daarbij zijn de woorden ‘no regret’. Letterlijk vertaald betekent dit: doe geen verbetermaatregelen waar u later spijt van krijgt. Bijvoorbeeld door nu zonnepanelen te plaatsen, terwijl u over twee jaar het dak gaat renoveren.

Isolatie

Isolatie zorgt voor een vermindering van energie, verbetert het wooncomfort, zorgt voor minder tocht en voor minder geluid van buitenaf. Het is belangrijk om voldoende, maar niet teveel te isoleren. Voor vloer- en bodemisolatie bestaan diverse mogelijkheden, zoals schelpen, Drowa chips, parels en TonZon. Deze toepassingen zorgen voor een droge en warme vloer, zijn gemakkelijk te realiseren, mits er een kruipruimte is en er is geen vervanging of werk aan de bestaande vloer nodig. Isolatie van de spouwmuur alleen levert beperkte isolatie op. Andere mogelijkheden zijn om de binnenzijde van de muur te isoleren of de gevel te vernieuwen. Een voordeel van goede isolatie is verder dat een huis 's zomers koeler is. Ook is gesproken over ander glas: hoe beter het glas, hoe meer isolatie, dus hoe hoger de binnentemperatuur. Daarnaast zorgt ventilatie voor een beter en gezond leefklimaat, voert het vocht en vervuilde lucht af en dat is beter voor de gezondheid.

Verwarmen

Voor het verwarmen van de woning zijn veel mogelijkheden. Met het oog op de warmteafgifte door de lagere temperatuur van het water (van 90 naar 70 graden) zijn vaak andere radiatoren nodig. Vloerverwarming heeft als nadeel dat de vloer moet worden vernieuwd. Infraroodverwarming werkt, in combinatie met andere verwarming, snel in koude dagen, maar zorgt voor een hoog energieverbruik. LowH2O-convectoren vragen om het vervangen van oude radiatoren door nieuwe LTV-convectoren, maar er is geen aanpassing van leidingen nodig. LowH2O gebruikt 90% minder water dan een vergelijkbare radiator en is snel op temperatuur en uit te zetten. Dit bespaart energie. Tot slot wordt benoemd dat met zonnepanelen duurzaam elektriciteit kan worden opgewekt: met licht, niet alleen met zonlicht.

Tijdens de vervolgbijeenkomsten werden vragen gesteld. Hieronder staan veel gestelde vragen.

Vraag: Is het meedoen aan een warmtenet afhankelijk van het percentage deelnemers?

Antwoord: Een warmteleverancier legt het warmtenet in de wijk aan, maar elke inwoner kan zelf bepalen of hij zijn huis laat aansluiten of niet. Een warmtenet wordt alleen aangelegd als er voldoende vraag is bij de bewoners. Dit is te vergelijken met de aanleg van glasvezel.

Vraag: Waarom kiest de gemeente voor biomassa?

Antwoord: In de concept-Warmtevisie van de gemeente wordt biomassa genoemd als tijdelijke oplossing. Volledig duurzame, CO₂-neutrale bronnen vormen het eindplaatje, maar we zullen in de tussentijd biomassa nodig hebben om in Amersfoort een warmtenet te starten.

Vraag: Kunnen we zonnepanelen op platte daken leggen?

Antwoord: De gemeente kijkt daar ook naar, met name op kantoorgebouwen en winkelcentra. We zijn bezig met een dakenbank om vraag en aanbod naar beschikbare daken bij elkaar te brengen.

Vraag: Aardgas is schoner en goedkoper dan kolen. Waarom niet eerst met kolen stoppen, dat is toch veel schadelijker? En in Duitsland krijg je subsidie op een gasaansluiting.

Antwoord: De Rijksoverheid heeft besloten dat kolencentrales worden gesloten. In Nederland geldt de Nederlandse wetgeving en regelgeving en de afwegingen in Duitsland worden door de Duitse overheid gemaakt.

Vraag: Is een nieuwe CV-ketel nu een desinvestering?

Antwoord: Het is belangrijk dat u nu ook warm kunt wonen in uw woning. Er zijn inmiddels bedrijven die CV-ketels installeren en deze later inruilen voor bijvoorbeeld een warmtepomp. U kunt ook tijdelijk een cv-ketel huren. Daarnaast is er een overgangperiode van minimaal 8 jaar voordat de wijk van het gas af gaat. Op dit moment is nog niet bekend wanneer die overgangperiode start voor Schothorst-Zuid.

Vraag: Om gevels die aan de buitenkant aan te pakken, is een vergunning nodig. Neemt de gemeente die vergunning voor zijn rekening? Zorgt de gemeente dat de wijk er nog wel uniform uitziet?

Antwoord: We zijn binnen de gemeente in overleg hoe dit te vereenvoudigen, te versnellen en als het kan goedkoper of gratis te maken.

Vraag: Denkt de gemeente dat bewoners juridische procedures aangaan omdat de overheid ervoor zorgt dat zij met een grote schuld worden opgezadeld?

Antwoord: De gemeente streeft ernaar dat de overstap naar aardgasvrij zo veel mogelijk woonlastenneutraal gebeurt. We willen voorkomen dat bewoners met hogere lasten en schulden te maken krijgen. Hoe dat kan onderzoeken we momenteel. Een mogelijkheid zou kunnen zijn een zogenaamde gebouwgebonden financiering, waarbij de financiering aan het huis gebonden is in plaats van aan de bewoner. Bij verkoop gaat de financiering dan over naar de nieuwe eigenaar.

Vraag: Wat als waterstof later een optie blijkt, kunnen de leidingen dan nog alsnog gebruikt worden?

Antwoord: We sluiten geen enkele optie uit in de toekomst, ook waterstof niet. Op dit moment is waterstof onvoldoende beschikbaar, zijn de kosten veel hoger dan andere alternatieven en kost het maken van waterstof meer energie dan het oplevert. Als waterstof op grotere schaal beschikbaar komt dan zal dat allereerst worden ingezet in sectoren waar geen andere alternatieven zijn. Zoals industrie, zwaar wegvervoer en scheepvaart, of voor de verwarming van moeilijk te isoleren (bijvoorbeeld monumentale) woningen. Op basis van de huidige informatie is het niet te verwachten dat waterstof een goed en betaalbaar alternatief is voor woonwijken zoals Schothorst-Zuid. Los van de vraag of waterstof een goed alternatief is, zal het huidige leidingennetwerk voor aardgas in stand blijven en worden onderhouden totdat er geen aardgas meer doorheen hoeft. Landelijk is er onderzoek naar de kosten en mogelijkheden van het huidige leidingennet voor transport van waterstof.

Meer informatie

Meer informatie vindt u op www.amersfoort.nl/aardgasvrij.

Zelf aan de slag? Maak eerst een afspraak voor een (gratis) oriënterend gesprek met een adviseur van 033Energie, het lokale energieloket van Amersfoort. Dit geldt ook voor VvE's. Een afspraak maken kan via www.033energie.nl.

Bent u huurder? Neem contact op met uw verhuurder.